

Mirna

Kraj Mirna, kjer stoji naša osnovna šola, je upravno in administrativno središče leta 2011 ustanovljene **Občine Mirna**. Leži na zahodnem robu Mirnske doline, ob cesti in železnici, ki povezujeta Trebnje in Sevnico. Skozi Mirno teče reka, ki je kraju in dolini dala ime. Izvira v Občini Litija, na višini 735 m pod Presko nad Moravčami pri Gabrovki. Pri Pijavicah zapusti Mirnsko-Mokronoško kotlino. Dolga je 44 kilometrov in se v Boštanju izliva v reko Savo. V starih listinah se prvič omenja leta 1028, samo naselje pa leta 1180.

V Občini Mirna, ki se razprostira na **29 km²**, je 22 naselij: Brezovica pri Mirni, Cirnik, Debenec, Glinek, Gomila, Gorenja vas pri Mirni, Migolica, Migolska Gora, Mirna, Praprotnica, Ravne, Sajenice, Selo pri Mirni, Selska Gora, Stan, Stara Gora, Ševnica, Škrjanče, Trbinc, Volčje Njive, Zabrdje, Zagorica.

V Občini Mirna živi 2.568 prebivalcev, na Mirni, v gospodarsko najživahnejšem kraju v Mirnski dolini, pa 1349.

MIRNA – INDUSTRIJSKI KRAJ

Mirna je kraj, ki so ga v šestdesetih in sedemdesetih letih zaznamovale hitra industrializacija, urbanizacija in migracija prebivalstva. Svoj pečat mu je poleg za manjši kraj številnih tovarn vtisnila tudi bližina ZPKZ Dob pri Mirni, ki je privabil veliko ljudi tudi iz drugih slovenskih pokrajin.

Tovarna **DANA** slovi po svojih brezalkoholnih in tudi alkoholnih pijačah, zadnje čase pa predvsem po čisti izvirski vodi, ki ima najnižjo stopnjo geotoksičnosti med slovenskimi embaliranimi vodami.

DROGA KOLINSKA prinaša na trg izbrano paleto živilskih izdelkov, in sicer kavo, vodo in brezalkoholne pijače, delikatesne namaze, sladke in slane prigrizke ter otroško hrano.

TOMPLAST je proizvodno podjetje za izdelavo komponent iz termoplastov s tehnologijo brizganja, ki jih uporabljajo v avtomobilski, pohištveni, elektroindustriji, gradbeništvu ...

V podjetju **PRESAD v programih GREDA in PRESAD** izdelujejo izdelke iz sadja in zelenjave: sokove in nektarje ter sadne izdelke za jogurte, sladolede, slaščice.

V podjetju **P-D KREMEN** izkopavajo kremenčev pesek ali kvarcit, ki ga je baje med drugo svetovno vojno odkril nemški ujetnik, ker je pred vojno delal v tovarni, kjer so uporabljali kvarcit.

Čedalje pomembnejša gospodarska dejavnost v občini postaja **TURIZEM**.

IZ DAVNE ZGODOVINE

Skozi Mirnsko dolino je že v pradavnini peljala prometna pot, ki je povezovala vzhod in zahod. Kako pomembna je bila Mirnska dolina v pradavnini, lahko sklepamo po raznih arheoloških najdiščih. Najdbe dokazujejo poselitev tega območja že v bakreni dobi (Gradec), bližnji Kincelj nad Trbincem pa je bil naseljen od stare železne dobe naprej. V naših krajih so našli ostanke Ilirov in Keltov – v Volčjih Njivah keltske grobove, med katerimi sta tudi grobova le 145 cm velikega keltskega poglavarja in njegove hčerke.

Za Kelti so prišli Rimljani, Langobardi, Goti in celo krvoločni Huni, ki jih je na poti v Rim vodil strašni poglavar Atila – ta je na tej poti umrl (453). Po ljudskem izročilu naj bi se to zgodilo ravno v Mirnski dolini, pokopan pa naj bi bil na sotočju dveh rek (verjetno na Mirni). Groba niso (še) našli. Arheološke najdbe iz Mirnske doline si lahko ogledamo v Dolenjskem muzeju v Novem mestu.

KULTURNA IN TEHNIŠKA DEDIŠČINA OBČINE MIRNA

Če se pripeljemo na Mirno iz Trebnjega, nas že od daleč pozdravi **Župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika**, ki stoji na nekoliko dvignjeni terasi v starem delu Mirne.

Prvotno je bila zidana v romansko-baročnem slogu in dokumentirana 1260. leta. Leta 1498 so jo povečali in prezidali v gotski stil. Okoli cerkve je bilo tudi pokopališče, ki so ga leta 1841 prestavili k sv. Heleni. Leta 1857 je ponovno povečana cerkev dobila današnjo obliko. Zvezdasti obok prezbiterija (poslikan obok je eden največjih v Sloveniji) je okoli l. 1465 poslikal dolgo neznani mojster Bolfgang. Zanimivost fresk so tudi natančno naslikana srednjeveška glasbila. Ravno po teh slikah so rekonstruirali in tudi izdelali dve glasbili: oprekelj (na katerega je na prireditvah zaigrala bivša učiteljica glasbene vzgoje na naši šoli Valerija Rančigaj) in portative – pomanjšane orgle. Križev pot pa je naslikal Leopold Layer.

Mirnski grad se dviguje na grebenu Gorenjske Gore nad sotočjem reke Mirne in potoka Vejar. Srednjeveški grad je najbrž nastal že proti koncu 11. st. V pisnih virih se prvič omenja leta 1165, nato l.1180 kot Nideke in l.1250 kot Castrum Nidech. Njegovi lastniki so se hitro menjavali. Leta 1180 se v listinah prvič pojavi ime Mirnskih grofov, in sicer Majnard grof Mirnski. Iz tega časa je verjetno tudi najstarejši del gradu – palacij. To je bivalni del, ki je stal na sredini griča, obdajalo pa ga je prostorno dvorišče, ki so ga kasneje obzidali.

Leta 1365 so grad kupili celjski grofje. Po njihovem izumrtju leta 1456 pa so ga uporabljali baroni Auerspergi (Turjaški). Grad je bil razdejan v kmečkih uporih leta 1515, ko je bil lastnik gradu Janez Turjaški.

V 17. stoletju se je nekdanja grajska srednjeveška utrdba spremenila v renesančno palačo.

Grad je imel tudi mogočno obrambno obzidje s strelnimi linami in obrambnimi stolpi. Na božični dan leta 1942 so grad požgali partizani, ker so se bali, da bi se v njem naselili okupatorji. Žal so s tem grajski stavbi in opremi zadali smrtni udarec. Po drugi svetovni vojni pa so z miniranjem precej uničili grajske objekte, da bi pridobili kamenje za zidavo in obnovo hiš.

Od leta 1962 za grajske ostaline in njihovo obnovo skrbi dr. Marko Marin. Obnovitvena dela so bila natančna in so sledila zgodovini, grad, ki se zopet lahko ponaša s svojo mogočno podobo, pa je dobil ime Speča lepota.

Pri jugovzhodnem delu obzidja je postavljen improviziran oder, kjer se v poletnem času odvijajo razne kulturne prireditve.

Grad na Lanšprežu, od katerega je ostalo le še nekaj ruševin, je bil zgrajen konec 16. stoletja. Leta 1766 ga je kupil Peter Pavel Glavar (1721–1784), duhovnik, gospodarstvenik, kulturni delavec, eden naših najpomembnejših čebelarjev (začetnik čebelarstva na Dolenjskem) in pisec. Napisal je učbenik v slovenskem jeziku "Pogovor o čebelnih rojih".

Leta 1781 je Dolenjska na Lanšprežu dobila prvo čebelarsko šolo v slovenskem jeziku (neformalno) P. P. Glavar je pokopan je v **grajski kapeli na Lanšprežu**, ki je obnovljena, v njej pa je urejen čebelarski muzej.

Na Lanšprežu si lahko ogledamo tudi **kozolec** z desetimi kamnitimi stebri.

Med pomembno kulturno in tehniško dediščino Mirne in okolice uvrščamo značilne **kamnite mostove** (petprekatni v središču naselja, triprekatni pod mirnskim gradom in enoprekatni pri Migolici). Najpomembnejši je **most s kapelico** (kužnim znamenjem) v središču Mirne, ki ga je dala zgraditi Marija Terezija v 18. stoletju. Sprva je bil most lesen, vendar so ga zaradi velike uporabe in nevarnosti poplave kasneje sezidali iz kamnja. Leta 2002 je bil popolnoma obnovljen, žal pa je za današnje čase in jeklene konjičke preozek.

Na vzpetini Roje stoji **spomenik z grobnico padlim borcem v NOB**. Avtor spomenika je kipar Janez Lenassi, postavljen pa je bil leta 1965.

Drugi spomenik na Mirni stoji pred našo osnovno šolo.

MIRNA - ŠPORTNI KRAJ

Mirna že od nekdaj živi s športom. O tem pričajo vedno zasedeni številni **športni objekti**.

V **šolski telovadnici** se poleg drugih športnikov najpogosteje potijo badmintonisti BK Tem Mirna, ki nizajo odlične rezultate na državnem pa tudi mednarodnem nivoju.

Na treh **nogometnih igriščih** se komajda zvrstijo vse selekcije nogometašev – od U 8 do mladincev, rekreativci pa se radi pomerijo še v košarki in odbojki na mivki.

Še največkrat pa jih srečamo na v juniju 2013 odprti **TRIM STEZI TIMMIGO**, ki poteka od Mirne do Gorenje vasi. Steza v idiličnem okolju pod gradom Mirna je dolga 6 kilometrov in ima 13 postaj z enajstimi vadbenimi napravami.

Ljubitelji pohodništva se lahko podajo na **pohodno in gozdno učno pot »Speča lepotica«**, ki v celoti poteka znotraj meja Občine Mirna in se nahaja zahodno do severozahodno od naselja Mirna. Pohodnik ima na izbiro dve poti. Daljša in zahtevnejša je dolga približno 19 km, krajša pa 8.5 km. Pričetek in zaključek obeh pohodnih poti je v Podlogu na Mirni, pred gostiščem Pri Francki.

Ob poti proti Gorenji vasi so vidne ostaline rudnika rjavega premoga – kotanje in jame dnevnega kopa. V vasi Selo, skozi katero pelje daljša pot, so številne dobro ohranjene kmečke domačije iz 2. polovice 19. stoletja z značilno arhitekturo, in sicer zanimivo izrezljanimi portali ter lesenimi gospodarskimi objekti z veliko ohranjenega orodja in vsakodnevnih pripomočkov.

Pozornost obiskovalca pritegne **8-metrška plastična skakalnica** poleg šole, na kateri se urijo v prvih skokih mladi skakalci. Smučarski skoki imajo na Mirni pravo tradicijo.

Leta 1963 je Telovadno društvo Partizan Mirna na pobočju Radovnice zgradilo za tiste čase moderno 40-metrsko skakalnico. Skoke so prvič organizirali januarja 1964, leta 1966 pa republiško prvenstvo za pionirje. Leta 1978 je bila tu zadnja tekma v skokih, je pa v **Zabrdju** nastalo novo skakalno društvo, ki je zgradilo svojo **skakalnico** in še danes vzgaja odlične skakalce, ki so se udeleževali in se še udeležujejo tekmovanj na najvišji ravni: Maja Vtič, Damjan Vtič, Eva Logar.

KAM ŠE ZA DUŠO IN TELO

SANDI LESKOVEC je bil kipar samorastnik. S svojimi deli je sodeloval na številnih razstavah v domovini in tujini ter prejel številna mednarodna priznanja in nagrade. Skoraj 20 let je bil reden gost Tabora likovnih samorastnikov, kjer so njegovo ustvarjanje nagradili z zlato plaketo Samorastnik.

Predstavljen je bil v številnih domačih in tujih katalogih skupaj z najuglednejšimi imeni naivne umetnosti. V **njegovem ateljeju na Rojah na Mirni** je razstavljenih preko 40 najboljših del v lesu, 5 vitražev in kamin, ki je obložen s keramičnimi ploščicami, na katerih so njegovi reliefi.

Na **Ranču Aladin**, v kraju Gomila, si lahko ogledamo okrog 60 živali s skoraj vseh celin sveta, prenočimo v Bedančevi brunarici, priredimo piknik, jahamo kamelo, mlajši pa tudi oslička in se zabavajo na igralih.

Čudovit pogled na Mirno, Gorjance, Snežnik, Kamniške in Julijske Alpe, šentruperske hribe, Kum, Lisco ... ponuja najvišji hrib v občini, **Debenec**, ki leži na 547 metrih nadmorske višine in je od Mirne oddaljen uro zmerne hoje. Pohodnik si lahko na vrhu poteši lakoto in pogasi žejo v Koči "Plaz". Debenec je znan po tradicionalni prvomajski prireditvi, ki vsako leto privabi na njegov vrh na tisoče obiskovalcev.

